

VŠECHNA VÝTVARNÁ „PNUTÍ“ DÁVÁM DO ŠKOLNÍCH PROJEKTŮ

Jana Adámková

Jana Holcová

Výtvarnice Jana Holcová působí v Základní umělecké škole Český Krumlov. Kromě mnoha zajímavých školních projektů stojí také za vydáním knihy dětských výtvarných prací Velká obrázková knížka pánů z Růže. Vedle pedagogické činnosti se věnuje také vlastní tvorbě a své velké rodině. Momentálně je na mateřské dovolené, a tak jsme si povídaly v klidném prostředí bytu přímo v areálu romantického českokrumlovského zámku.

Před nějakým časem v našem časopise vyšla recenze na knihu Velká obrázková knížka pánů z Růže aneb Křivoláků putování. Co stojí za vydáním této publikace?

Kniha je výsledkem celoroční práce výtvarného oboru naší školy, kdy jsme se s dětmi věnovali historii Českého Krumlova, zejména kdysi vládnoucímu rodu Rožmberků. Na začátku stálo pouze toto téma a teprve v průběhu času se ukázalo, že výtvarné práce jsou zdařilé a dětem by udělalo radost, kdyby měly před sebou seřazené kontinuálně i práce ostatních, protože ne všechny skupiny pracovaly na všech historických obdobích. Zpočátku jsem uvažovala jen o xeroxované podobě. Nakonec jsem si ale řekla, proč to nezkusit s knihou. Samozřejmě nebylo jednoduché sehnat na vydání peníze, ale ředitelka naší školy se za nás postavila, a tak jsme od ledna knížku chystali, v září se začalo pracovat na finální podobě s grafikem a knihařem a v prosinci 2007 kniha vyšla.

Kdo se na přípravě publikace podílel?

V době, kdy kniha vznikala, jsem měla ve výtvarném oboru největší úvazek, a tak v nejvyšším počtu jsou zastoupeni moji žáci. Na knize se dále pedagogicky podílela kolegyně Jana Procházková a zastupující Petra Trajerová a Jakub Baran.

Kniha vyšla vlastním nákladem. Kdo se podílel na finančních příspěvcích?

Jednak stálí sponzoři, kteří spolupracují se Sdružením pro rozvoj ZUŠ v Českém Krumlově, a pak jsme také rozeslali dopisy rodičům, jejichž děti mají v knize práce, s prosbou o sponzorské dary. Byli jsme mile překvapeni tím, kolik rodičů na dopis zareagovalo.

V jakém nákladu kniha vyšla a komu byla určena?

Původně měla být hlavně pro děti, aby měly uchovány své výtvarné práce na památku. Dále jsme chtěli, aby jim historická problematika Krumlova nebyla cizí a získaly osobní vztah k dějinným událostem a postavám. Kniha jsme vydali nákladem 500 kusů a v současné době už žádná není k dispozici. Když jsme o Vánocích v roce 2007 měli Na Jízdárně v Krumlově křest, byli jsme mile překvapeni velkým zájmem jak soukromní-

ků, tak organizací. Některé školy knihu například využívají ve výuce.

Uvažujete tedy o dotisku?

Rádi bychom, protože součástí knihy je i samostatný plakát s kompletním rodokmenem pánů z Krumlova a Rožmberka a ten přitahuje také turisty přijíždějící do Krumlova. Ale nové vydání je samozřejmě otázkou peněz.

Kniha byla rovněž oceněna na Mezinárodní soutěžní přehlídce v Lidicích.

V roce 2008 jsme za tento projekt obdrželi hlavní cenu poroty. Do Lidic jsme přijeli i s několika žáky, kteří dostali ocenění za jednotlivé práce. Moc mě to překvapilo a potěšilo, protože jde o prestižní přehlídku.

Kromě Rožmberků máte za sebou řadu dalších projektů. Na který ráda vzpomínáte?

Na krumlovské ZUŠ učím od roku 1993. Vzpomínám na první projekt o středoamerických indiánech. Moc mě tenkrát potěšilo, jak děti vzaly toto téma za své. Uvědomila jsem si, že když se žáci nějakým podobným tématem zabývají déle a do určité hloubky, dost dlouho jim pak zůstává v paměti. Povíдали jsme si tenkrát o indiánských mýtech, sestavovali jsme jídelníčky, zkoumali jsme oblečení a podobně. Když se po letech se svými bývalými žáky setkám, leccos si pamatují. Proto jsem se nadechla pro tematicky zaměřené celé školní roky a myslím, že to

baví i mé kolegy. Taková dlouhodobá práce má pro děti přínos nejen výtvarný, ale vzniká tam i jakási přidaná hodnota. Po návratu z mateřské jsme se s dětmi zabývali tématem Živly, dalším tématem bylo Jídlo a poté přišli Rožmberkové. Vloni jsme zvolili téma Černá Afrika. Do práce se zapojili skutečně všichni žáci výtvarného oboru a naše kolekce je vystavena na celostátní výstavě VO ZUŠ ve Šternberku. Nedá se říci, že jde o projekt, protože přesné definici projektu to neodpovídá. Spíše jde o téma, ze kterého si každý z učitelů vybere to, co je mu vlastní. Někdo táhne k mytologii, jiný k hmotné kultuře, každodennímu životu nebo k přírodním otázkám. Na konci školního roku vždy připravujeme výstavu a snažíme se, aby měla jednotný tematický rámec.

Jaké je téma pro letošní školní rok?

Letos jsem učila jen do pololetí, ale také jsem se zapojila do projektu Český rok. Vernisáž by měla být za tři týdny. Děti samy se už ptají, co budeme dělat příští rok. To znamená, že i jim vyhovuje tento způsob práce, kdy pro celý rok vyhlášíme-

me jedno téma. Ale třeba to za nějaký čas bude jinak a my budeme využívat jinou metodu.

Jste tedy zastávkyní projektové výuky, jak ji propaguje Věra Roeselová, nebo používáte vlastní modifikaci této metody?

Jde o vlastní modifikaci, protože V. Roeselová by určitě nesouhlasila s tím, že v našem případě jde o projekty. Náš způsob práce nemá všechny potřebné parametry projektu, je to spíš zastřešující téma. Ale pojetí V. Roeselové je mi velmi blízké. Hned po skončení studií v roce 1993 jsem se totiž byla podívat na celostátní přehlídku VO ZUŠ v Českých Budějovicích a úplně mě to nadchlo. Přednášky V. Roeselové i práce, které z jejího pojetí výuky vycházely, mi učarovaly. Podobným směrem se naše škola teď ubírá a velmi nás to baví.

Obraťme se teď k vaší osobní cestě za výtvarnou pedagogikou. Studia jste zahájila na střední pedagogické škole v Praze. Proč jste zvolila právě tuto školu?

Chtěla jsem dělat cokoliv s „výtvarkou“, ale asi jsem nebyla natolik pilná nebo průrazná, abych se dostala na umělecko-průmyslovou školu. Zároveň mě zajímala

i hudba a nebyla jsem pevně rozhodnutá, kterému oboru se budu v budoucnu věnovat. Střední pedagogická škola byla zaměřená velmi všestranně a během studia jsem se rozhodla pro výtvarný směr. Původně jsem chtěla studovat výtvarnou výchovu s dějepisem, ale protože se tato kombinace zrovna neotvírala, vystudovala jsem výtvarnou výchovu a český jazyk. Nakonec jsem velmi ráda, protože na pedagogické fakultě v Českých Budějovicích jsem měla výbornou kantorku literatury – doc. Dagmar Blümlovou. Naučila nás různé způsoby komunikace přes poezii a divadlo a mám pocit, že kdybych měla jen „výtvarku“, chyběly by mi literární paralely a další motivační přístupy.

Hovořila jste o tom, že jste se rozhodla mezi hudbou a výtvarnou výchovou. Váš manžel je sborníkem, hudba vám tedy v rodině zůstala.

Hudba u nás zní téměř pořád, dcery hrají na hudební nástroje, takže paralely s hudbou a literaturou stále zůstávají. Pomáhá mi to také v přístupu k dětem, v motivaci a v pohledu na dané výtvarné téma z vícero úhlů.

Pomáháte také manželovi s přípravami vystoupení dětského pěveckého sboru Medvídat?

Setkala jsem se s tím, že například opavský sbor Domino s sebou vozí výstavy žakovských výtvarných prací. My to neděláme, ale spolupracuji s manželem tak, že navrhujeme obaly na CD nahrávky Medvídat, kostýmy, plakáty a pozvánky – občas s využitím dětských prací.

Vedle kantorské práce si najdete čas také na vlastní tvorbu. Připomeňme alespoň výstavu nazvanou Slunoběh.

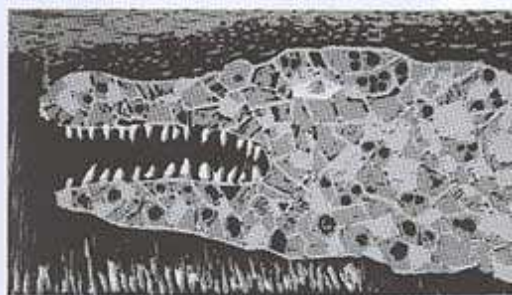
Slunoběh je cyklus maleb z let 2000-2001 a výstav bylo hned několik. Obrazy jsou inspirovány verši Jana Skácela a hudbou Jiřího Pavlici. Jde o 12 obrazů, které jsem vystavovala nejdříve v Prachaticích před šesti lety, poté na Kratochvíli v zahradním pavilónku Markéta, ve foyer Českého rozhlasu v Českých Budějovicích a potom v galerii Pohádkový dům v Krumlově. Malba byl můj diplomový obor u akad. mal. Romana Kubičky, tenkrát jsem dělala Křížovou cestu. Pak jsem nějaký čas nemalovala a moc mi to scházelo. Když učím na plný úvazek, všechna výtvarná „pnutí“ dávám do školních projektů. Ale když jsem doma na mateřské, víc se mohu soustředit na vlastní tvorbu.

Máte dalšího básníka, který pro vás byl nebo by mohl být inspirací?

Mám ráda poezii Oldřicha Mikuláška, českou modernu, prokleté básníky, Seiferta, Zahradníčka, Reynka, ale i Morgensterna nebo Emanuela Fryntu.

Chtěla jste vždycky učit?

Zpočátku jsem nevěděla, jestli chci učit. Jako dítě jsem totiž „zušku“ nenavštěvovala, chodila jsem jen do výtvarného kroužku a neuměla jsem si představit, co všechno je možné s dětmi ve výuce dělat. Na naší škole máme velkou svobodu v práci, vyhovuje mi, že můžu pracovat hodně samostatně a tvůrčím způsobem. Za tu dobu, co učím, se výtvarná pedagogika hodně uvolnila.

S dětmi ve škole i s těmi vlastními máte hodně zkušenosti. Vnímáte generační rozdíly nebo se mezi nimi taky cítíte tak trochu dítětem?

Cítím se mezi nimi moc dobře, až mě někdy moje vlastní děti musí okřikovat. Ale generační rozdíly nijak výrazně nepozoruji. Děti to jistě vnímají jinak. Mám na žáky velké štěstí a už se mi po nich stýská. Od září bych proto chtěla učit alespoň jednu skupinu dětí, které vedu od 1. třídy.

Jak je to ve srovnání s dobou, kdy jste sama chodila do školy?

Děti je těžší zaujmout, protože si vybírají z většího množství podnětů. Ne všechny děti samozřejmě k „výtvarce“ přistupují stejně zaniceně. Na druhou stranu mají větší přehled, protože cítí silnější motivaci v tom smyslu, že vědí, kde budou moci nabyté znalosti a dovednosti uplatnit. A také pozorují, že děti, které prokazují talent ve výtvarném oboru, jsou stejně dobré také například v hudbě. Rozhodování, který obor zvolit, je pak mnohdy bolestné.

Jak velký počet žáků pokračuje dál ve studiu na uměleckých školách?

Některé děti pokračují na Umělecko-průmyslové škole sv. Anežky v Krumlově. Většina jich ovšem navštěvuje gymnázium a rozhodují se pro výtvarnou dráhu až po maturitě. Často se nám stává, že přijdou také studenti, kteří dříve zušku vůbec nenavštěvovali a chtějí připravit na talentové zkoušky za dva měsíce. Což bývá někdy iluzorní – hezky kreslit koněčky a princezny ještě není předpokladem pro studium umělecké školy.

Máte mezi svými žáky už nějakou výraznou osobnost, která se prosadila v pedagogickém nebo uměleckém světě?

V současné době za mě učí moje bývalá žačka, která šla studovat jednooborovou výtvarnou výchovu na Jihočeské univerzitě. Těch, kdo se dál věnují našemu oboru na vysoké škole, je víc, ale nejsem s nimi v pravidelném kontaktu.

Ubírá se podle vás výtvarný obor na ZUŠ správnou cestou?

Doufám, že nový RVP bude sloužit k tomu, aby si každá škola vytvořila svůj

program a mohla se věnovat tomu, co je jí vlastní. Myslím, že to povede k větší podpoře tvořivosti.

Určitě máte představu, na co by se zaměřil výtvarný obor vaší školy.

Kolega je keramik, mě a kolegyni zajímá hlavně malba a grafika, další kolega hodně pracuje s materiálem, strukturami a zabývá se i počítačovou animací. Každý z nás tedy v rámci obecných základů akcentuje své vlastní zaměření. Co se týče technik a možností vyjádření bude to, doufám, pestré a děti si budou moci vybrat. Na naší škole mají žáci možnost zvolit si po skončení I. cyklu, za kým z učitelů chtějí jít, aby se mohly odborněji profilovat.

Máte už připraveno téma na příští školní rok?

Téma bude tak trochu navazovat na Český rok. Chtěli bychom se totiž věnovat Šumavě – ztracená Šumava, Šumava přírodní apod. Tentokrát nejde o můj nápad, ale moc se na to těším.